

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning,
Enheten för statlig förvaltning

Stockholm 27 november 2024

fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: fi.ofa.sfo@regeringskansliet.se

Remiss: Statskontorets rapport En form för kollektivt beslutsfattande – en kartläggning och prövning av nämndmyndigheter (2024:11)

FAR vill lämna synpunkter över Finansdepartementets remiss *Statskontorets rapport En form för kollektivt beslutsfattande – en kartläggning och prövning av nämndmyndigheter (2024:11)* (Fi2024/01367), i den del som avser förslaget som berör Bokföringsnämnden (BFN). FAR kommenterar inte övriga delar av remissen. FAR får med anledning av detta anföra följande.

FAR:s ställningstagande

FAR anser att BFN ska fortsätta verka i sin nuvarande form som nämndmyndighet. FAR menar att det faktum att lagstiftaren har utsett BFN som ansvarig för att utveckla god redovisningssed är ett starkt argument för att inte inrätta denna uppgift vid annan myndighet. Vad som är, respektive blir god redovisningssed och BFN:s mandat kan inte förändras genom upphörande av BFN som nämndmyndighet.

FAR:s uppfattning är att det finns betydande risker för försämrad kvalitet på utvecklandet av god redovisningssed i Sverige och därmed företagens finansiella rapportering, om BFN:s uppgifter flyttas till en annan myndighet utan ett kollektivt beslutsfattande.

Lagkrav

I rapporten anges att BFN inte har några uppgifter enligt lag. I bokföringslagen (1999:1078; BFL) framgår det vilka företag som är bokföringsskyldiga. Enligt 4 kap. 2 § BFL ska bokföringsskyldigheten fullgöras i enlighet med god redovisningssed. Vidare framgår det i 6 kap. 1 § BFL att vissa företag ska avsluta sin löpande redovisning med en årsredovisning som upprättas enligt bestämmelserna i årsredovisningslagen (1995:1554; ÅRL). Enligt 2 kap. 2 § ÅRL ska årsredovisningen upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed. Idag har BFN ansvar för att utveckla och främja god redovisningssed, vilket framgår av 8 kap. 1 § BFL. Se även vad som anges om god redovisningssed i förarbetena till BFL och ÅRL. FAR ställer sig frågande till vad rapporten menar med att BFN inte har några uppgifter enligt lag.

BFN utfärdar allmänna råd och tillhörande vägledningar för icke noterade företag med undantag för finansiella företag. När det gäller BFN:s allmänna råd och tillhörande vägledning om bokföring riktar de sig till samtliga företag som är bokföringsskyldiga enligt BFL. Detta innebär att över en miljon bokföringsskyldiga enheter, såsom enskilda firmor, handelsbolag, aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, ideella föreningar med flera, omfattas av BFN:s normgivning. Den största delen av dessa är små företag eller andra mindre organisationer, för vilka de allmänna råd, vägledningar och den informationsservice som BFN tillhandahåller är av stor vikt.

Kollektivt beslutsfattande

I rapporten framhålls att kollektivt beslutsfattande är en central förutsättning för att motivera nämndmyndighetsformen.

Statskontoret bedömer att BFN:s verksamhet inte nödvändigtvis kräver kollektivt beslutsfattande, med hänvisning till att nämnden inte fattar beslut i förvaltningsärenden gentemot enskilda, och att regeringen inte har ställt upp några krav på nämndens sammansättning. BFN har inte heller föreskriftsmakt. FAR anser dock att kollektivt beslutsfattande är avgörande för utvecklingen av god redovisningssed. Vidare är BFN en statlig myndighet under Finansdepartementet där ledamöterna utses av regeringen, varför FAR inte håller med om påståendet att regeringen inte har ställt krav på nämndens sammansättning. Se även vad som anges i förarbetena till BFL avseende Nämndens sammansättning (prop. 1975/76:104, s. 200).

Ur ett internationellt perspektiv är det snarare vanligt än ovanligt att redovisningsnormgivning baseras på kollektiva beslut som fattas av normgivande organ med bred representation från användare, revisorer, tillsynsmyndigheter, rapporterande företag med flera. Om det kollektiva beslutsfattandet tas bort finns en överhängande risk för mindre väl avvägda beslut och en försämring av kvaliteten på de allmänna råden etcetera som BFN ger ut.

För att säkerställa bred acceptans bland redovisningens intressenter, inklusive myndigheter och näringsliv, är det avgörande att besluten fattas kollektivt och utgår från en mångsidig belysning av frågorna. Risken är annars stor att denna acceptans urholkas, vilket skulle kunna påverka den goda redovisningssedens legitimitet och genomslagskraft negativt.

Tydlig gräns mot annan verksamhet

FAR anser att det är viktigt att behålla någon form av kollektivt beslutsfattande, samt att BFN:s verksamhet bör ha en tydlig gräns mot annan verksamhet. I rapporten föreslås att BFN:s uppgifter inordnas i Finansinspektionen (FI). FI har enligt 8 kap. 1 § BFL ansvar för utvecklandet av god redovisningssed i sådana företag som omfattas av lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (1995:1559) och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1999:1078). Till skillnad från BFN har FI bemyndigats rätten att meddela föreskrifter om redovisning, föreskrifter som blir bindande samt att utföra tillsyn.

FAR anser att FI:s respektive BFN:s uppdrag skiljer sig väsentligt åt och att det vore olämpligt att organisera BFN:s normgivning tillsammans med FI:s bindande föreskrifter. Vidare skulle det vara ottydligt för användare och andra intressenter om det saknas en tydlig gräns mellan BFN:s respektive

FI:s verksamhet. FAR har förståelse för att den nuvarande organisationen av BFN medför relativt höga administrativa kostnader. Däremot får inte åtgärder för att minska dessa kostnader gå ut över den legitimitet som nämnden har i sin roll för utvecklandet av god redovisningssed. FAR anser att Statskontorets rapport saknar komplett underlag för att ta ställning till vad förslaget innebär för sakfrågorna i BFN:s uppdrag och verksamhet.

I första hand anser FAR att resurser bör tillföras för att BFN ska kunna hantera administration och normgivning samt kvarstå som nämndmyndighet. I andra hand kan nämndfunktionen, med dess kollektiva beslutsfattande, inordnas som ett särskilt beslutsorgan i en annan myndighet, men då med tydlig avgränsning mot myndighetens verksamhet i övrigt. I regleringsbrev bör då framgå vad BFN:s roll och syfte är, att BFN inte har föreskriftsmakt etcetera. Vidare bör nämndfunktionen förses med tillräckliga resurser för att fortsätta utveckla god redovisningssed.

FAR

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'P. Lundqvist'.

Pernilla Lundqvist

Ordförande FAR:s Strategigrupp Redovisning